

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: Za ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU sa dostavom u kuću
mjesečno K 1-25, godišnje K 15.—, Za INOZEMSTVO K 23.—,
Platstvo i utuživo u Šibeniku.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

Izlazi u utorak, četvrtak i subotu

Telefon br. 81. — Čekovni račun 71.049

UPRAVA „Hrvatske Rieči“ nalazi se u „Hrvatskoj Tiskari“ — UREDNIČTVO
na obali br. 248. prizemno. — Tisak „Hrvatske Tiskare“ (Dr. Krstelj i drug.)
Izdavatelj i odgovorni urednik **Dr. JURE JURIN.**

OGLASI PO CIENIKU.

God. X.

ŠIBENIK, subota 11. travnja 1914.

Broj 927

Nove struje u Austro-Ugarskoj.

U prošlom broju smo donieli kako su vojnički krugovi zabrinuti za obstanak Austrije. Njeki dan smo pak preneli kako ruske novine donieše da se ozbiljno radilo između nekijh diplomata o sporazumu da se Austriju razdieli. Kašnje smo obširno preneli što se sve radilo u Rumunjskoj.

Tko prati političke događaje u Austriji i oko nje zna evo ovo: Austrija ima oko sebe Rusiju, Rumunjsku i Srbiju te Crnogoru, koje države ju obuhvataju kao obruč i s kojima ona ne žive u prijateljsstvu.

Austrija ima pak kod kuće i Rusa i Rumunja i drugih naroda koji su podvrženi gospodstvu Niemaca.

U Austriji nema ni sluge ni zadovoljstva, ni blagostanja, a radi neprestanoga naružavanja svakim danom je stanje gore nego je bilo jučer. U izvanskoj politici dakle Austrija je može se kazati osamljena i privezana uz Njemačku, prisiljena na žrtve koje su ogromne i iznad snage naroda, a u unutarnjoj nema i nemože biti jedinstva ni za život a kamo li za žrtve.

Da Rumunji, Česi, Hrvati, Rusi, Talijani Austrije ne mogu biti zadovoljni nije čuditi se. Ali i ako nije poznato stoji da i jedan dio Niemaca ne uživa u ovom stanju te da i u Beču kao i po ostalim njemačkim gradovima postoji iredentistička njemačka stranka, koja svoj spas vidi u njemačkom jedinstvu.

I ako se znalo da Magjari žele i nastoje biti čim nezavisniji od Austrije, opet se držalo da su monarhiji kao cjelinu pouzdani. Jer na koga da se Magjari oslone? God. 1849. bila ih je naučila da u izvanskom svijetu nemaju saveznika i da ih Rusija uvijek može prisiliti na poslušnost Austriji.

Ruski vojskovođa je onda bio javio ruskom caru da Ugarska leži pred nogom njegovog veličanstva ruskog cara. I taj car je Ugarsku dao Austriji.

Poslje malo godina Rusija je uvidila da je Austrija država na koju ona ne može računati. Od krimskog rata do danas između Austrije i Rusije nikada ne mogu vladati dobri odnošaji. Ti odnošaji se uvijek pače pogoršavaju. Austriju stiska obruč silnih bajuneta sa sjevera iztoka i juga. Tim bajunetama valja suprostavljati druge, koje su narodima Austrije veoma teške i veoma skupe.

Magjari, koji su po prilici isto tako pritisnuti teretima kao i drugi narodi znadu veoma dobro da su između prvih na udaru. Oni znadu da se je Rus već jednom prošetao po Ungariji.

I eto ti Magjari pritisnuti po želji i namjeri Beča od Tisze, ne samo da se ne prigrbaju od straha, ne samo da ne mrze današnju Rusiju i njezino držanje, nego nastoje da sa Petrogradom sa Rusijom dodju u doticaj.

Jeli to strah pred onim što se naviešta? Je li to želja Magjara da budu u eventualnom sukobu zaštićeni od Rusije? Jeli to mržnja na Austriju?

Bit će svega toga po malo. Svakako Magjari su i u prošlosti dokazali da se radje znadu pogoditi i sa Turčinom nego službovati. Tko zna, možda ih taj nagon tiska sada u naručaji Rusije.

U stvari je ovo: Dobar dio magjarskih zastupnika od neodvisne stranke, od onih dakle koje je Tisza gonio iz parlamenta, namjerava pohoditi ruske zastupnike u Petrograd.

Kaže se da su već dogovori upućeni, pače i to da će Rusija vratiti tom prigodom Ugarskoj zarobljene zastave od god. 1849.

Ovaj čin da se u Magjarskoj misli početi u pohode Rusima od velike je važnosti, od tolike da je ciela njemačka štampa ustala proti tim Magjarima najgorim po-

gram. Razumije se da ni Rusija ne prolazi dobro.

Nego izgleda da ta uzrujanost ne imponira mnogo Magjarima, jer oni poručuju: „Mi ćemo poći u Petrograd bilo to drago ili ne nekijm novinam i onima koji su mnogo moćniji od novina. Mi smo osvjedočeni da ekonomski interesi i drugi interesi Ungarije traže da se napusti ona politika, koja je od naših susjeda učinila naprijatelj Ungarije i koja oglašuje pučanstvo u korist trojnoga saveza“.

Da je ovaj pokret među Madjarima veoma živ i da nješto znači služi tomu i okolnost da je grof Karoly pošao u Ameriku da organizira tamošnje Madjare za borbu za neodvisnost.

Taj pohod u Petrograd imao bi uzslediti kada se Karoly povraća iz Amerike. I uzsledit će sudeć po njemačkim novinama za stalno — „Predpostaviv kažu Madjari. da taj pohod u Petrograd uzsledi, što se to tiče onih u Beču? Ko se može dopustiti da bude tako bezočan da zabranjuje Magjarima tražiti svesa sa drugim narodima? Ako stanovita čeljad cvokoče zubima od straha, neka se sakrije, ali neka se ne pričinja da stiska zube proti nami, jer se ne bojimo nikoga. Ako tražimo prijatelja izvan Niemaca za to ne ćemo tražiti dopust u Beču. Austrijska je bezobraznost prijetiti se onima koji bi sudjelovali onom putovanju. Mi moramo prosvjedovati proti prijetnjam i zahtijevati da se niko ne prti u naše posle. Gdje bi smo svršili kada bi imali platiti naše putnice kod dvorske kancelarije u Beču ili Berlinu?“

Po ovom što pišu madjarske novine pokret je u Ugarskoj veoma ozbiljan i uzsledio taj put u Petrograd prije ili poslie, stoji da je i Madjarima počela dodijavati stanovita politika.

I sada kada znamo da je Austrija izgubila i Rumunjsku, a da Srbiju nije imala za prijatelja. Kad znamo da ona sa Rusijom ima starih računa. Kad vidimo da ni Talijani ni Magjari, a da i ne govorimo o Rumunjima, Česima i drugim narodima Austrije nisu zadovoljni sa današnjim stanjem nego se brigaju za svaku eventualnost, kao mornari na brodu pred prietećom olujom; kad sve to gledamo i kad na sve to razmišljamo i prispodabljamo, dolazi nam da se upitamo, a što radimo mi Hrvati?

Što bi mi radili! Kod nas se životari. Zatvara se oči pred događajima koji se približavaju točno i sjegurno. Pušta se da konfidenti sapinju narod, da ga pribiju na križ, da mu oduzmu snagu, volju, život da radi za sebe.

Kod nas konfidenti *oslobadjaju* narod kada ga zarobljuju i okivaju verigam onoga služništva, od kojega se svaki drugi narod želi osloboditi.

Mi smo uvjereni da konfidenti mogu raditi što hoće i da im se može dati sve vlasti u rukama, ali da će opet priroda narodna pobiediti nad njima i nad njihovim služništvom.

Izbori u Francuskoj.

Za francusku komoru obaviti će se 28. tek. mjeseca novi izbori. Najvećom nape-tošču sav svijet, a navlastito francuski narod, očekuje ispad ovih izbora. Teško je unaprijed kazati, kakav će biti rezultat i kakvim li će sve posljedicama uroditi po nutarnju i vanjsku politiku Francuske. Rad dosadanjeg francuskog parlamenta bio je s jedne strane vrlo plodan i koristan po francuski narod, a s druge strane konservativni elementi, koji su bolno gledali napredovanje i blagostanje Francuske, tražili su uvijek da u svim prigodama oteščaju i ometu potrebno ovo napredovanje. Skrajnji je pak radikalizam izazvan opiranjem konservativnih stranaka, upao opet u nemale pogreške, te je pravac francuske komore bio u zadnjem zasjedanju nestalan. Nestalnost je ovu u velike povećala korupcija i škandali koji su zahvatili najviše redove državne uprave, pak

smo imali prilike da vidimo veselje među neprijateljima Francuske kojima je tobože žao što se češće to u naprednoj Francuskoj zbiva.

Clémenceau jedan od najizrazitijih vođja radikalne stranke govoreći o dojakošnjoj francuskoj komori reče, da ta komora ne zasluži ne cvijeća ni vijenaca. U povijesti da je ne će spominjati među „velikim skupštinama“, jer da nije bila na visini svoje zadaće, a da nije niti financije u Francuskoj uredila.

Clémenceau-ov sud može da za nas bude mjerodavan, u koliko je ovaj političar bio u stanju da progleda u sve zakulisne spletke i da izbliza promatra tok svih tih događaja, te se u zadnje vrijeme dogodiše u Francuskoj.

Izbori će se obaviti u doba burno i odveć pogibeljno za sadašnju vladu, jer nijesu još sasvim iščezle posljedice i odjeci zadnjih događaja.

Afera Rochette, koja je skoro izgledala, da će se rijetko više spominjati, nedavno je poslie Caillaux-ova umorstva i opet uzburkala francusko javno mnijenje, a rek bi pronadjeni su ovog puta i glavniji sukrivci tog sljepara. Rochette je naime bio stavljen od sudišta pod istragu radi priljavih financijskih poslova, a nosioci vlade isposlovali su, da se glavna rasprava odgodi, samo da Rochette uzmogne da provede još nekoje prijeparne operacije, izlika pak za tu odgodu bila je, da bi se inače ogromna šteta nanijela kreditu Francuske i da mu se istodobno dađe prigoda da izmakne ruci pravde.

Bivši ministar predsjednik *Monis* i donedavna ministar financija *Caillaux*, koji je morao demisionirati usljed atentata njegove žene na urednika pariškog „Figara“, morali su biti preslušani pred posebnom parlamentarnom komisijom glede Rochette-ove afera.

Očito je, da su usljed ovih događaja narasle nade konservativnih i katoličkih stranaka, pak se već i čuju po novinama tih stranaka glasovi, kako predstoji pomirba među vaticanom i francuskom republikom. Naravno je samo to, da su to samo „pia desideria“ još sasvim nesvlagdanog klerikalizma.

Lice dosadašnje komore bilo je slijedeće: vladina većina imala do 380 glasova, a sastojala se je od radikalaca, ljevičkih republikanaca, i nezavisnih socijalista; konservativaca, monarhista i katolika bilo je 71, pak je vlada mogla u ovakovim prilikama voditi skoro nezavisnu politiku od komore.

Izbor predsjednika komore *Poincaréa* pada takodjer u doba dosadašnjeg parlamenta, a nepotrebno je spominjati važnost ovog izbora, kad se pozna popularnost koju uživa ovaj genijalni francuski političar.

Velika je zagonetka kakav će rezultat donijeti budući rezultati; nesumnjivo je samo da će većina privoljeti onom pravcu, koji bude sve sile upro i sav rad upravio za napredak i blagostanje francuske republike.

Put madžarske opozicije u Petrogradu.

Novine javljaju, da se članovi madžarske opozicije spremaju na izlet u Petrograd, da posjete zastupnike dume i da stupe u dodir sa političarima Petrograda.

Neke novine ne vjeruju, da će do ovog puta doći i ne žele da do njega dodje, jer u njem vide demonstraciju nezadovoljnih elemenata neodvisne stranke proti trojnom savezu, dok isti nedvišnjaci tvrde, da će do tog izleta doći i daju javno izraza svom nezadovoljstvu proti trojnom savezu, iz kog Madžari nemaju nikakove koristi.

„Neue Freie Presse“ komentira na svoj način ovaj put i misli, da su to samo fantazije grofa Mihajla Karolyja, koje ne odgovaraju ostalim političarima opozicije niti nailaze na odobravanje kod šire javno-

sti, a koje bi naprotiv ubile i ono malo ugleda, što ga opozicija uživa u javnosti.

Ovaj list tvrdi dalje, da opoziciju, dotično njenog vođu grofa Karolyja u ovom polhvat u vode samo motivi nutarnje politike, kojim kani prisiliti odlučujuće faktore, da dodje do izmjene kabineta u Ugarskoj. Tvrdi dalje, da će opozicija skupa sa Slavenima i u delegacijama dati izraza svom negovodanju proti trojnom savezu, ali da se odlučujućim faktori, koji dobro poznaju prilike u Ugarskoj, ne boje ovakih prijetnja.

Premda se „Pressa“ ovako junači, rek bi ipak iz samog njenog pisanja, da izbija nekakav strah, koji ih sili, da se ponešto opširnije bave ovim pitanjem, a najviše im daje misliti agitacija neodvišnjaka proti trojnom savezu; jedan se je od vođja opozicije i to Julije Justh ovako izrazio: „Pravo je ako se napada trojni savez. Jasno je i naravno, da mi samo dotle možemo ostati u savezu, dok to služi našim interesima i dok to barem nije na štetu naših interesa. Ako politika trojnog saveza ne udovoljava našim interesima, mi ćemo biti prisiljeni, da u interesu svog naroda tražimo sebi drugog saveznika. Mi moramo u prvom redu dati važnosti balkanskim državama i s njima sklopiti savez.“

Ovake i ovakove izjave nutarnjih nezadovoljnika neće sigurno proći neopažene niti ih može zabašuriti onaj, koga se tiču.

ŠALA I ZBILJA.

Cio grad je pod neizbrisivim, dubokim dojmom dirljivog te historične, vjeruje, vrijednosti sinočnjeg jednog prizora. Kako i nebi. Vidio je proslavljeno svoje dijete, svog miloga Vicu, onoga, koji je sve programe i aksiome, koje je iz Masarykova i još čijeg neba snobski sebi prisvojio — e da bi u zavijaču svome najsavremenijem čovjekom izgledao — kao kakve igračke porazbijao, samo da bi se jedne več, i baš t. zv. „načelnike stolice“, najzad dobavio — taman kao koje sebičnošču poneseno dijete, što će da za slatkiš rado i svoju igračku žrtvuje . . . . . vidio je, dakle, njega, to „čudo“ slavjanskoga svoga vijeka, svoga Vicu, tuskoro jošte jugoslavenskoga velikoga revolucionera, sada komesarsko-občinskoga odbornika i čistoga obraćenika u Kristu, kako baš pravo pokajnički i naročito, prigodnom, odjećom od vrha glave pa sve do gležaja, sav, pokriven, sa velikim propelom u „titanskoj“ svojoj ruci, vjerničkim ophodom sinočnjega petka, pobožno i smijerno stupa, ali bez kostrjeti oko pasa i njedara, jer mu je, vele, više do toga da postane blažen, nego li svet.

Čudnovato. Onda je sve to suviše, jer pravo na blaženstvo ima i po onoj kršćanskoj rečenici o blaženima . . . . .

Iz jednog žepa visio je „škapular“ arhangela Mihovila, angjeoskom našem Vicu, po čemu se isprva mislilo, da su to biljezi odborničke odnosno komesarske njegove časti i vlasti; iz drugoga pak teška i srebrom i zlatom okovana „krunica“.

Riječ je, da mu je sve to uz jednu od najboljih, najuspjelijih svojih poslanica, a u dobru spomen svoje pastirske skrbi i ljubavi, darovao Luka sa ovom posvetom:

Tebi, Vice, naprednjački pokojniče, uzorititi sada pokajniče, najveći šibenski sine (primjetiti je, da je ispred ovoga, kao frazerski valjda ukras, napisano pa brisan bilo: „najveće dijete“; ali ovaj lijepi i zgodni metaforični izraz našega Luke, koji je i onako svima najviše poznat baš sa svojih vrlo uspjelih retoričnih uljepšaka i alegorija, sva je prilika da se nije svidio niti osobito umjesnim prikazao njegovom tajniku, pa je s toga, mislimo, i bio brisan te tim puku jasnijim nadomjesten. Nu, gle vraga! Sada se pak Luka sjetio da je ovim drugim nazivom počastilo i c. k. vjernog pokučarca svake konfidentske robe na malo i veliko, svoga

Antu, pa da se ipak sretno opravda i Vici sve to jasno kao sunce bude, rastumačilo mu je on taj svoj rebus teološkom svojom spremom i dialektikom u isprpljivom poskriptumu, na koji ćete niže naići) uebom i izvanrednom vladinom milošću određeni novi načeleiće — ovo za molitvu i spasenje tvoje, a poslanicu pak na duševnu ti hranu i svagdanju okrjepu

poklanja
tvoj pastir
LUKA.

P. S. Ne vjerujem, da ti se na žao dalo, što sam i moga Antu takodjer nazvao najvećim sinom ovoga grada. Jer ko je nekim otajstvima imalo vješt i ko zna de da mi (Ja, Ante i Ti) sačinjavamo napokon pravo u istinu trojstvo jednog jedinstvenog duševnog bića, jedne, dakle, samo misli, nagona i čina; ko to znade, razumjeće lasno, da tu nema niti može da bude ikoje više razlike: ono što je sopstveno on, to si i ništa više, ni manje, Ti, pak Ja i obratno.

Jedno smo, dakle, te isto, sinovski moj Vicko!“

Eto, čime ga je uvjerio i utješio, doisto.

Ali je juče i koješta vragoljasta tu bilo, pa ćemo ono zgodnije da vam po svojoj kroničarskoj dužnosti i pripovjedimo.

Tako je n. pr. naš Vice radi odjeće u časovitu nepriliku upao bio. Nije se čuditi. On visok koliko i velik, pa čije, zbilja, odijelo, ma to i crkvensko bilo, da njegovom stasu prikladna bude? — Ta čije drugo, u to će noko, nego li ono staroga i pokojnoga remete Čarije, ma da i jeste druge parokije. Taman, boga mi! Zgodna i ta, zar li nije?

I, gle . . . . . ali štoj ta vidjeli ste ga već . . . . . Šteta samo, što je, ono, kukljar — zaludu! — i odviše velik i nezgodan za njegovu glavu bio, pa mu toliko na glavu i obraz pao, da mu ga ni vidjeti nije bilo. Nu, osim po rastu, prepoznalo ga se i po nježnoj, punanoj i poput snijega bijeloj mu nožici, i, vjerujte, čisto žalosna srca gledasmo kako je po przinom nasutoj kaldrmi i zemlji onako čistu i bijelu nemarno strogo zavjetnički ne šteti i kalja. A prepoznati ga se i po glasu moglo, dapače uživalo se slušajući njegov drhtavi od prevelika ganuća tenor, kako li samo lijepo i čustveno svete pjeva pjesme. — Tek katkad bi se i prevario.

Jednom je n. pr. u zabuni zapjevao onu „Tebe, vlado, hvalimo“ umjesto „Pomiluj mene, bože“, našto ga je, valja priznati, c. k. zakupnik, Ante, kad je Vice i tu jednom zapjevao, takodjer i on pjevajući, ali (ta pomislite samo, ganutljiva li prizoral) iz gledajućega mnoštva popravo i nastavio: „služimo“ . . . . . I trećoredac vlade privezao je svoju, ali ko da pamti, što i koju. Svakako biće to doveo u savez sa kojom značajnom zgodom iz njegovog života, koja je zatresla opčinom, gradom, zemljom i vasionom. Ma ga je to bila „bomba“, kod je toliko toga potresla!

Nego, eto ti najposlije Vici i pravoga belaja.

Neko, ne znajući što bi drugo da u dokonici svojoj radi, stade bome da križeve broji. I, nu, grdna li slučaja: Vice je taman trinaesti po broju bio, što ga je nosio i prigrio!

Tableau! zar ne?

A to se brzo širom grada pronijelo. Užasno. Tim više promislili li se na gradno sujevjerje svjetine, u čijoj duši to na veliko zlo slutu, a koja je i inače sklona da uvijek samo na zlo misli.

Trinaesti . . . . . jao! ta to je Judin, veli ona, broj . . . . .

A kada bi i u našoj duši ma i zere toga sujevjerja bilo te imali mi imalo razloga, ili povoda, da tomu zbilja i povjerujemo, i da po iskustvu svome nijesmo već dovoljno upoznali njegovu kao 'no kremen čvrstu ili kao nadvulkanična pak

klisura nesalomivu postojanost, e, onda (ne zamjeri, Vice, i oprost!) i mi bi možda na zlo promislili bili. Dočim ovako, kao dobri i uvjereni kršćani, znajući k tomu i tačno omjeriti psihičnu i etičnu vrijednost jednog tako javnog skrušeničkog čina i preobraženja, moramo se diviti i veseliti samo jednom velikom događaju, koji se začeo u najčišćem i najpatriotičnijem nečijem srcu, da se rodi ne u kakvoj god štatici, n. pr. betlemskoj sličnoj, a u svijetu tlu zvjezdane jedne noći, ne, već u tamnoj, doduše, ali i vrlinama krjeposnih svojih začelnika ipak po gdjekad rasvijetljenoj nekoj izbi.

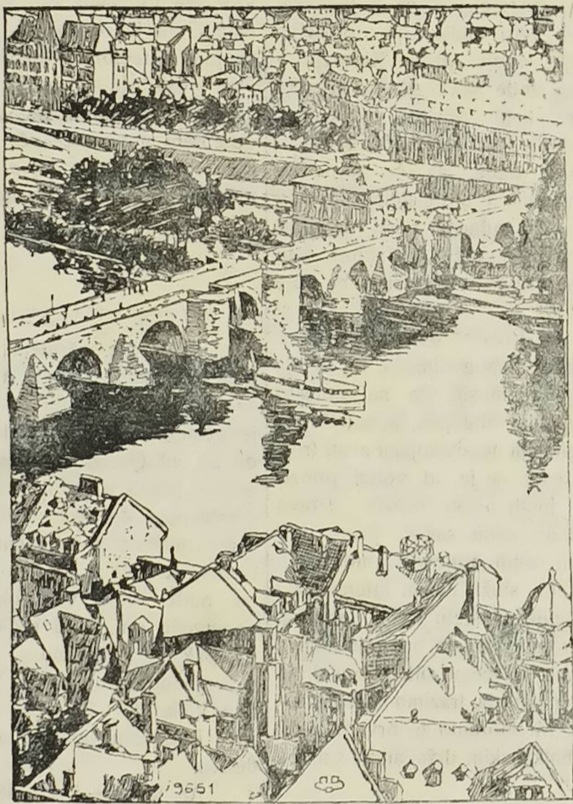
I, vjerujte, tu, u toj crnoj, u toj mračnoj izbi, a iz zagrljaja znane i već spominjane „one“ dvojice, to se, ta nakaza grdna i živa, zaista rodi, ma i bilo u vidu spasa općine i grada, a, da „čudo“ i veće bude, u tri tek oka: jednoga patuljka i jednoga kiklopa.

Evala Ante; evala i tebi, Vice!

Obojicu poživio i u plemenitom vašem radu i namjerama za dobro grada i naroda pomogao vas i pratio vaš dobri bog — čast i drob... i dee Sreće rog.

AMEN.

Historički most na Rajni u Frankfurtu.

Najstarije gradjevno djelo Njemačke još iz vremena Karla Velikoga bit će porušen, i tako će nestati znameniti spomenik njemačke prošlosti.

Himna paragrafu 14.^{om}

Jedini!
Neprirodobivi!
Bogoliki!
Kopile i otkupitelju ujedno!
Tebe gledamo, utjehu vapijući,
Ljubavnim, suznim pogledom
Stisnutih šaka.
Usne naše Tebe zovu,
I naši zubi škriplju:
Ti, propast naša,
Milostiv nam budi
K spasu nas vodi!
Pogledaj samo: svi anđeli ostavljaju nas,
Svi sveti. Isti nas bog zapušta.
Propasti
Mi se sami predajemo!
Pozivljemo Tebe sada,
Najvražiji od svih vragova:
Pomozi nam! Spasi nas!
Snažnom nas povedi rukom
Uzdigni nas iz uništenja,
Daj nam život,
Prokleta, blatna dušo!
Naša će srca Tebi klicati
Slavit će svemoć Tvoju,
Naše će usne Tebi molitve tepati,
I vjernost će priseći Tebi,
Obujmit će Tvoja koljena naše ruke
I Tvoj će milovat obraz,
Nakazo prokleta, Tebe,
Vječitom zahvalom!
Jer vjeru izgubismo,
Budi nam, Ti, vjerovanje naše!
Jer propade nam nada,
Budi nam Ti nada naša!
I s toga — nek vrag Te nosi! —
Bio nam Ti naša ljubav!

A. Springh.

PRIVREDA I TRGOVINA.

Važno za naše izvoznike likera.
Pišu nam iz Drača (Albanija), da se tamo opaža prilično potraživanje za jače likere. Jače likere (sa prijatnim, nešto slatkim ukusom) traže u uvjerenju, da su dobri protiv groznice. Bilo bi svakako od preporuke da se za stvar zainteresuju naše tvornice likera: maraskina, vlahova, droždjenke itd. Mislimo da ne bi bilo dovoljno pokušati proturiti kojem restaurateru par boca, već možda otvoriti odmah manju prodavaonicu.

POLITIČKE VIESTI.

Kad će se sastati Austrijski parlament.

Glede pregovora, što ih je vodio u zadnje vrijeme s vodećim parlamentarcima, izjavio je ministar predsjednik grof Stürgkh, da se sada ne može misliti na sastanak carevinskoga vieća. Sastanak se ne može uzeti u obzir sada radi zasjedanja delegacija i sabora. Što se tiče sastanka nakon zasjedanja delegacija i sabora, to će vlada pristati na zasjedanje carevinskoga vieća samo uz taj uvjet, ako sve velike stranke, pa i Česi, dadu obećanje, da će zasjedanje biti posvećeno pozitivnom radu.

Epirski ustanak.

U političkim krugovima prosudjuje se položaj povoljnije. Viesti nizozemskih častnika javljaju, da su posljednji napadaji grčkih četa s uspjehom odbiti.

Arbanaška vlada je zaključila, da će naprama grčkoj manjini upotriebiti načelo nacionalne i konfesionalne ravnopravnosti. Postoji za to nada, da će epirsko pitanje biti riješeno mirnim putem. Sada je postavljeno u prvi red pitanje odlaska grčkih četa sa epirskog područja.

Prenk Bib Doda odklonio je ponudu, da bude ratni ministar, ali je čvrsto odlučio, da će podpirati novu vladu.

Iz Korice se javlja, da je ustanovljeno, da se među ustašama nalazi 50 grčkih vojnika i častnika. Nekoji su vojnici uhvaćeni. Grčki metropolit odpremljen je iz Korice u Elbasan. Ustaše, koji se još nalaze u Korici, položili su oružje. Ustanak se imade smatrati podpunoma svladanim.

Ako se pregovori za mirni sporazum sa Zografosom razbiju i ako imade doći do rješavanja sukoba s oružjem, to je Italija stavila predlog, da arbanaškim četama velevlasti dodiele častnike kao ratne komisare, kojima će biti dužnost da sprieče grozote.

Medunarodna kontrolna komisija bavila se položajem u Epiru. Članovi su bili pozvani u dvor na objed. Knez je posjetio vojarnu, gdje je bio oduševljen primljen.

„Wiener Allgemeine Zeitung“ dobiva iz Londona s posebne strane sljedeće: Šest velevlasti izjavilo je u Ateni, da će kod arbanaške vlade uplivali onamo, da se Epiranima zajamče jezična i vjerska prava. Zeljja Epirana za razmjernim sudjelovanjem u arbanaškoj žandarmeriji priznat će se opravdanom. Dalje će se u Ateni sabočiti, da će vlasti dobrohotno uzeti u obzir grčke želje za regulacijom granice južno od Epira.

Glede otoka velevlasti će u Ateni zatražiti jamstvo za muslimanske manjine na otocima, koji pripadaju Grčkoj, a isto jamstvo će zatražiti u Carigradu za grčke manjine na otocima Imbrosu, Tenedosu i Castellorizo, koje su, kako je poznato, velevlasti prepustile Turskoj.

Odgovor vlasti triple entente na grčku notu nije još došao u Beč.

Rumunjsko-grčki ugovor

Bečki dopisnik ruskog lista „Novoje Vremja“ šalje svom listu navodno autentični tekst o rumunjsko-grčkom ugovoru, koji sastoji iz šest tačaka. Prema tome tekstu obvezuje se Rumunjska i Grčka, da će integritet bukareštanskog mira, te da će u potrebi nužde i oružjem braniti ustanove bukareštanskog mira. Spomenuti ugovor veže obje države na šest godina.

Revizija ustava u Srbiji.

Sljedećeg tjedna izrazit će ministar predsjednik Pašić u skupštini stanovište vlade naprama zahtjevu opozicije za saziv velike narodne skupštine, koja bi imala da provede reviziju ustava. U parlamentarnim se krugovima očekuje, da će vlada udovoljiti zahtjevu opozicije i da će se revizija ustava provesti još ove godine.

Uapšeni njemački zrakoplovci u Rusiji.

Afera njemačkih zrakoplovaca, koji su uapšeni u Rusiji, stupila je u novu fazu. Mati zrakoplovca Nikolaja, jednoga od uapšenih zrakoplovaca, obratila se brzojavno na njemačkog cara Vilima, koji se nalazi na otoku Krfu, te ga umolila za intervenciju. Njemački car Vilim upravo je na ruskog cara Nikolaja pismo, u kojemu mu točno razlaže, na koji način je do uapšenja došlo, te ga moli da pospješi istragu, da ovako omogućiti, da uapšeni zrakoplovci budu čim prije pušteni na slobodu. S obzirom na dobre odnošaje, koji vladaju između njemačkog i ruskog cara, misli se, da će uapšeni zrakoplovci brzo biti pušteni na slobodu.

Odgoda talijanskog senata.

Senat je prihvatio zakonsku osnovu o pokriću izdatka za Srbiju, te se odgodio radi uskrasnih blagdana.

Eksplozija talijanskog zrakoplova.

Upravljeni vojnički zrakoplov „Città di Milano“ pristao je u Cantu. Oko njega sabrala se brojna publika. Karabinieri potiskivali su sviet i molili da se ne puši. Najednom je zrakoplov silnom snagom eksplozirao i sav se pretvorio u ruševinu. Više je osoba ranjeno. Na zrakoplovu je bio jedan major, jedan kapetan, dva poručnika i 4 mehaničara.

Novo magjarsko plovibeno društvo.

„Az Est“ javlja, da je već ustanovljeno novo ugarsko parobrodarsko društvo Rieka-Newyork. Cunard Line igrat će isto ulogu kao i u Austriji Austro-Americana i bit će jedino ovlašten, da otvara iseljeničke agencije. I iseljenici za druga parobrodarska društva dobit će kvotu po njem. Riečka kvota jednaka je trščanskoj.

Kako se saznaje, dobilo je novo magjarsko-amerikansko plovibeno društvo koncesiju, da u svim većim gradovima Ugarske i Hrvatske organizira agenture za iseljivanje.

Talijansko sveučilište ne će se ustrojiti u Beču.

Izaslanstvu krščansko-socialnog kluba na carevinskom vieću izjavio je grof Stürgkh, da vlada ne kani ni pomoću § 14., ni naredbenim putem osnovati u Beču talijansku pravnu fakultetu.

Bosansko-hercegovačke željeznice.

„Wiener Zeitung“ donijelo na temelju § 14. carsku odredbu za izgradnju bosansko-hercegovačke željezničke mreže.

Velevlasti i grčko epirsko pitanje.

Reuterov bureau donosi iz dobrog izvora sljedeće informacije: Vlasti triple entente priobšile su u Berlinu, Beču i u Rimu nacrt odgovora na grčku notu glede Albanije i Egejskih otoka. Glasa se, da je to drugi dokument, koji se bavi svim tačkama grčke note od 22. veljače, naročito budućnošću grčkih otoka, sudbinom grčkom pučanstva na Tenedosu, Imbrosu i Castellorizu, ispravkom granice kod Argirokastra i ostalim predlozima za ustanovljenje pogranične linije.

Neispravno je, da se Rusija u mišljenju razilazi s Engleskom i Franceskom. Premda je Rusija najprije stavila nekoje

dodatke, to ih je ipak sada napustila Rusija, Francuska i Engleska podpunoma su složne. Imade razloga misliti, da će šest velevlasti potpisati stavljene predloge i da će ih Grčka prihvatiti.

Asquitov izbor.

Asquith je u Eastfifu izabran za zastupnika bez protukandidata.

IZ GRADA I POKRAJINE.

Čestit Uškrš našim čitaocima željom da dočekamo i uskrš narodni!

Budući broj Hrvatske Rieči radi uskrasnih blagdana izaći će u četvrtak.

Hrvatski Sokol u Šibeniku. Priredjuje na Uskršni ponedjeljak 13. tek. 1914. u društvenim prostorijama zabavnu večer. Program: I. „Izbiračica“. Šaljiva igra u 3 čina od K. Trifkovića. — II. „Boccacio“. Šaljivi tropjev. Pjevaju gg. F. Delfin, A. Weissenberg i H. Marjanović. — III. „Plesni vjenčić“. — Početak tačno u 8 sati u večer.

Pri obhodu velikog petka osim što se opažalo da je istomu učestvovalo puno manje svieta nego drugih godina, vidilo se i grubijanskih prizora koje je prouzročio jedan kanonik, prizora suvišnih i sjegurno podnipošto kadrih da pobude osjećaj pobožnosti i pokornosti. Da je inkvizicija bila dobra ustanova sjegurno bi još obstojala, a u Šibeniku bi joj kanonik V. Škarpa mogao biti na čelu. On bi bio za to veoma sposoban.

Surtout pas trop de zèle. Ne upotrebljavajte preveliku revnost, jer ista sve kvari i uništava, — stara je ovo i mudra riječ, nažalost nepoznata nekim našim svećenicima.

Sinoć n. pr. za običajne procesije Velikog Petka, zbio slučaj... kazat ćemo lijepi slučaj, da ne budemo primorani tražiti suroviji pridjev.

Biskup je kao obično nosio Svetootajstvo, a svijet bez razlike skidao je kape i klobuke iz vlastitog vjerskog osjećaja ili da iskaže poštovanje vjerskom osjećaju ostalog svijeta. Prolazilo je dakle Svetootajstvo, te je s gornjih razloga i skup osoba pred dućanom R. Vlahova otkrio glave. Bijahu tu na okupu osobe svake ruke — težaka, akademičara, radnika, trgovaca. Netom je biskup prošao sa Sakramentom pokriše glave, nego slučajno sbog velike stiske procesija se za par časa zaustavila. Svijet pako koji je već iskazao počast nije po drugi put skidao kape. Kad najednom sred najveće tišine začu se reski, otrovni glas koji je stao da siplje uvrjede i rječetine prama onima koji su imali pokrite glave. Tko je to bio? Nitko drugi nego dražesni naš Don Vicko Škarpa, koji — premda bijaše pokraj sv. Sakramenta — ipak je našao vrijeme i način da se posveti detektivskom športu kontrolirajući da li su svi skidali kape i šešire i da li su stajali otkrivene glave deset koračaja po dovršenoj procesiji ili se odmah pokrivali. Vjerojatno je Don Vicko Škarpa pogriješio karijeru. Zlobnik — promatrajući ga — pomislio bi da je ponašanje ovog svećenika izazovno; pomislio bi da je Don V. Škarpa „agent provocateur“ koji se onako ponio samo da mu se nadade prigoda da upropasti onoga, koji osjećajući se nevinim, mogao bi da izgubi hladnokrvnosti koji bi se bio odvažio da provjeduje i reagira.

Nego zlobnik bi se za cijelo bio prevario, jer je više nego sigurno, da ga je na taj čin natjerala prevelika religioznost!

Čudno je, kako su nakon psovaka i grdnja Don Škarpe sa svih strana dohrlili obični policijski agenti, doušnici i konfidenti i tražili paklenskim očima da pronadju zločinca. — Htio bih da mi je poznato odakle sve niču u ovakvim prigodama policijski agenti u ovoj lijepoj našoj „Land der Sonne?“ — Prevelika bi naša smjelost bila kad bi posumnjali da nije to možda bilo namješteno!

Možebit imati ćemo sad i opet po koji lijepi austrijski proces, a materijala za novu „Austriaca“ bit će u obilju.

Medjutim, da se što slična u budućne ne dogodi, Don Vicko Škarpa mogao da bi zatraži na nadležnom mjestu, da po jednoj carskoj naredbi po § 14. naredi da za prolaženja procesija treba stajati otkrivene glave pedeset koračaja prije i pedeset koračaja poslije nego li je procesija prošla.

Na ovaj će način vjera biti spašena! Ali ne, ne bi ovoga trebalo! Trebalo bi da po drugi put Isukrst sadje na zemlju da izšiba i potjera iz hrama sve one, kojima religija ljubavi služi kao sredstvo osvete, kojima je vjera oružje za navalu i uvrijedu.

„Slobodi“ i „Zastavi“ u Spljetu poručujemo, da se mi ne ljutimo, nego smo ih samo htjeli upozoriti da ne treba sumnjčiti i da mi pišemo prema našem uvjerenju i nazorima i onda kada se to tiče i Talijana. Drago nam je što vidimo da i oni u Spljetu počimaju uvidjati da naše pisanje nije pak bilo upriličeno ad captandam benevolentiam. Eto to je nami dosta, a da li je tko naših nazora i da li se s nami slaže u kojem pitanju, to nam može biti drago ili ne, ali ne može biti nikakav uzrok da bi odobrili što po našim nazorima ne možemo odobriti ni danas ni sutra.

Svesokolski slet u Ljubljani. Na 15, 16 i 17 kolovoza o. g. bit će svesokolski slet u Ljubljani. Već su sve priprave u punom jeku. Na vježbalištu bit će prostora sa 1500 vježbača i 25.000 gledalaca. Istodobno bit će priredjena i sokolska izložba. Na 18 kolovoza priredit će se izlet u Postojnu, gdje će se razgledati glasovitu špilju. Iz Dalmacije poći će na ovaj slet veliki broj sokolaša i drugog svieta.

„Die Wacht an der Adria.“ „Laibacher Schulzeitung, list na koji su morali slobodno da budu preplaćeni svi učitelji u Kranjskoj, ako sa htjeli živjeti u miru, donio je pred malo dana na čelu lista bojnu pjesmu, koja nam jasno pokazuje kako je „Drang“ sve to drzovitiji i intenzivniji, a mi nemoćno i apatično samo bilježimo tentonsku najezdu.

Bojni ovaj poklič završuje sa slijedećom drzovitošću:

„Heil, Heimat, dir! Viel Feinde dräuen,
Doch gilt der Spruch: Viel Feind,
viel Ehr!“

Wir wollen Kampf und Not nicht scheuen:

„Fest steht und treu die Wacht am Meer!“

Slobodno prevedeno glasilo bi:

Zdravo da si domovino!
Gle dušmana tvojih, kupe se već.
Al' naše geslo borbena je riječ:
Što veća borba, i pobjeda časnija.

Pa pred pogibli, u borbi, mi uzamći nećemo, već ostati da čuvari na moru budemo.

Dalmatinsko pokrajinsko kazalište pod upravom gg. Pastirc i Rakočić ovih dana gostovalo u Vodicama na zadovoljstvo onamošnjeg pučanstva. Sada gostuje u Kistanjima.

Osječka hrvatska opera i opereta počimlje sutra gostovanje u splitskom općinskom kazalištu, sa Straussom operetom „Ciganski barun“.

Ministar u Splitu. U četvrtak stigao je parobrodom Zadar ministar financija Engel.

Kazalište Mazzoleni. U nedjelju i ponedjeljak priredjuje enciklopedist Retta dvije velike i birane predstave.

Kad se opanak popapuči. Društvo „Dalmacija“ na svojim parobrodima uzdrži t. zv. kapetan macolu. Ovaj — kako primamo iz rodnog mu mjesta Prvić-Luke — postav kapetan „Tommasea“, ovog dao opengati sve samim talijanskim nadpisima: Cesso, Cucina, Cancelaria, Cinti di salvaggio, Il classe, E vietato di fumare. Tako vam je kad cigu zapane carstvo. Dok na drugim parobrodima, kao na „Aironu“ na prvom mjestu stoji hrvatski pak talijanski, kapetan Zanze oblijepio „Tommasea“ jedino i isključivo samo u talijanskom jeziku. Slična šta pučanstvo okolice niti hoće a niti smije da dalje trpi. I dok je na vrijeme parobrodarsko društvo „Dalmacija“ najbolje bi učinilo, da „kapetana macolu“ nauči, kako mu se vladati.

Hrvatski Akademski klub u Splitu. Do sada ograničismo naš rad na Split i to nečujno, održismo do 30 predavanja i osnovasmo 2 pučke knjižnice, od kojih se jedna među samim težacima već lijepo diže, a ona u gradu razvija se preko našeg očekivanja.

Iz više mjesta stižu nam pozivi da im osnujemo knjižnice, a k tomu susreta-

STECKENPFERD

Sapun od ljljanovine

od Bergmanna & Co., Tetschen na Labi

svakim je danom objuljeniji, te se sve više širi radi svog priznatog djelovanja protiv sunčanih pjega i dokazane nenadkriljivosti za racionalnu njegu kože i ljepote.

Tisuće priznanica. Mnogo odlikovanja! Oprez kod kupovanja! Neka se izričito pazi na oznaku „STECKENPFERD“ i na potpun naslov tvrdke! Po 80 fil. u ljekarnama drogerijama i trgovinama mirodijama i t. d. Isto je tako izvrsno sredstvo Bergmanov ljljanovine „Manera“ (70 fil. tuba) vanredno za održavanje bijelih i nježnih ruku gospodja.

nju, na koje smo naišli, osobito kod te-
žačke mase, najbolji je dokaz da se je
našu akciju već davno željelo.

Predavanjima te pisanom riječju na-
stojimo nacionalno prosvjetiti narod, da
bude svjestan misije, koja ga u nedogle-
dno vrijeme čeka.

U Dalmaciji Split mora prednjačiti
na prosvjetnom polju; naš klub hoće da
Split bude centar inicijative i okupljanja
naše energije.

Ne zaboravite, da pobjeda Srba kod
Kumanova nije bila borba jednog dana,
nego epilog dugodišnjih napora na na-
svjetnom polju. Prva je samo nužna re-
zultanta druge.

Bez sredstava nigdje nikamo!
Mješte da Vam knjige zaboravljene
u sanducima postanu plijenom domaćim
živicama, pošaljite ih nama, da ih turimo
narodu u ruke!

Nek ne bude ovaj naš poziv uzalud-
an!

Pogledajte važnost uloge namijenjene
našem narodu u ovoj monarhiji i rado
ćete poduprijeti naš poduhvat bilo knjiga-
ma bilo novčano.

Poštarinu za knjige uplaćuje naš klub,
a najmanji vaš milodar je kamečak na-
rodne prosvijete.

Knjige i milodare šaljite na: Hrvat-
ski akademski klub Split, a primljeno o-
glasit ćemo u splitskim novinama.

Pišu nam iz Kaštel Sućurca, da
ih je u nedilju posjetio Dr. G. Anđe-
linović tajnik H. S. Župe „Vojvoda Hr-
vije“ te u prostorijama „H. Sokola“ držao
zanimivo predavanje „O Sokolskom raču
po našim selima“. U predavanju je pučki
razložio značenje Sokolske ideje i važnost
okupljanja naših težaka u Sokolska dru-
štva.

Općinstvu se silno sviđilo predavanje
i način predavanja pak se nada, da će
nas br. Dr. Anđelinović, i još koji put po-
sjetiti.

VI. iskaz doprinosa „Hrvatskom
školskom društvu“ u Trstu. Potpisano je
sa zahvalnošću primilo do 25. III. t. g.
slijedeće doprinose: g. D. Karlović izru-
čio dar bolske omladine u znak prosvjeda
radi nasilja na „Revoltelli“ K 30.—, dar
osoblja kr. poštanskog i brzojavnog ureda
Zagreb 2 (dižavni kolodvor) K 1000.—
(tisuću kruna), don Fr. Ivanišević, Krilo-
jesenice, K 10.—, prof. J. Barač sabrao
u Zadru dr. Werk K 5.—, prof. S. Alfi-
rević K 2.—, prof. N. Kučić K 1.—, kap.
I. Mačela, Trpanj, preko Uprave „Nar.
Lista“, Zadar, K 5.—, društvo „Metla“,
Zagreb, (poslao g. D. Šepak) K 10.—, ži-
novništvo „Croatiae“, Zagreb da osveti
ranjene hrv. djake u Trstu, K 50.—, „Hr-
vatski Akademski Klub“ u Splitu sabrao
u istom gradu pod lozinskom: „osvetiti
rane hrvatskih djaka u Trstu“ K 600.—,
A. Tresić-Pavičić, med. sabrao uz istu lo-
zinku u Beču K 91.— (darovaše po K
10.—, Lj. Karaman i L. K., po K 5.—,
L. Lisarić, Puljizević, N. Matijević, J. Pi-
tarević, N. N., M. Dživanović, J. Didolić,
M. Kraljević, Fr. Vuletić, po K 2.—, Kne-
žević, I. Šeman, Vl. Pliveri V. Krešić, M.
Andrijašević, po K 1.— Samurović, Mend-
zilović, V. Mršulja, A. Viskočil, Sulejman-
pašić, dr. Aničin, K 4.— Čirilometodski
stol). — Prijašnji iskaz K 2125.20, današnji
1804. Ukupno K 3929.20.

Opažamo, da „Hrv. Akademski Klub“
u Splitu sabire nadalje doprinose za
naše društvo, te da će pojedine iskaze
doprinosa objelodaniti u splitskim novinama.
Molimo rodoljube, da daljnje dopri-
nose šalju izravno na „Hrvatsko Školsko
Društvo“ Trst, ulica Lavatoio br. 1. I.

Ravnateljstvo Družbe sv. Ćirila i
Metoda za Istru u Opatiji primilo je
nadalje slijedeće prinose: Muška Družbina
Podružnica, Volosko K 131.— G. Poldo
Polancer, Karlovac putem „Narodnog Gla-
sa“ u Karlovcu, na počast uspomena pk.
Vjekoslava Bajuka K 2.— Gospoda Dr.
Mandić i Dr. Orlić izručile sakupljenih na
prosvjednoj skupštini „Rivolatelaša“ u O-
patiji K 56.— G. Ivan Gojtan, bilježnik
Gospić mjesečni prilog K 10.— G. Šime
Defar, Tinjan sakupljenih u škabici K
15.45. Činovnička Zadruga Petrinja K 200.
Poglavarstvo, Općine, Podravske Moslavina
K 20.— Prof. Ivančić polaže daljnji pri-
nos muške Podružnice u Voloskom K 25.50
G. Mandić, župnik u Vepincu u ime dru-
štva za štednju i Zajmove, Vepinac K 50.
G. Prof. V. Spinčić, Opatija na počast
uspomene Mihovila Radčića u Malinskoj
K 10.— G. Vinko Šepić, Buzet kao čisti
prihod družbinog plesa priredjenoga „Na-
rod. Domu“ 22. veljače K 154. Ovi su
prinosi ukupno K 673.95. stigli izravno
na Ravnateljstvo u drugoj polovici ožujka

od toga je sama Istra dala K 441.95. a
K 232.— stigla je iz svih ostalih hrvat-
skih krajeva (i još od toga dao je sam
jedan novčani zavod K 200.—) Kako vi-
diše, hrvatska braćo, pomoć je jako slaba,
kad se promisli, da „Družba“ treba oko
20 hiljada kruna na mjesec. Življe na-
prijed za ovu našu ustanovu, za spas
Istre!

**Borba protiv zareznicima voćaka i
vinograda** treba započeti na vrijeme, kao
uspjino oružje protiv sitnim neprijateljima
voćaka i vinograda pokazala se je štrcaljka
za vinograde, najnovijeg sistema, nagradjena
i zakonom zaštićena, izradjena od tvrdke.
Josef Jesserniz u Stockerau br. 23, kao i
sumporac dvostruko djelujući, također izum
i sumporac dvostruko djelujući, također izum
izum obiju aparata je veoma jednostavan i
jako podesean za laganu i prikladnu uporabu.
Prospekti na zahtjev badava i franko.

Svaka otmjena gospodja. koja ufi-
njenom svojom toaletom te zdravom ljepo-
tom svojega tijela sveopću pozornost na
sebe svraća. posve je uvjeren, da sva tajna
njene ljepote i elegancije leži u najpomnji-
vjoj njezi teinta kao i ružičaste joj kože.
Ona će se najljubazni je zato brinuti, da
za kupanje kao i za pranje ruku i lica rabi
blagi i neutralni sapun, koji nježnu kožu ne
podražuje niti joj ne škodi, već naprotiv
zasaljane žlijezde razara a vrlo povoljno na
kožne šupljice djeluje. Sva ta svojstva posje-
duje u potpunju mjeri pravi Stenckenferd
sapun od lilijanovine, te zato ne bi ovaj
smio na nikojem toaletnom stoliću otmehih
gospodja manjkati.

RAZNE VIESTI.

Arnautski „Hoteli“. (Interesantna kul-
turna sličica iz Draču.) Jedan Bečlija, koji
sada boravi u Draču — i koji sigurno
nije neprijateljski raspoložen prema Arnau-
tima — opisuje u jednom bečkom listu,
kako se živi u jednom od najotmenijih
dračkih „hotela“:

Hotel u kojem boravim — piše taj
Bečlija — imade restaurant i kavanu. Imade
i oko deset „soba“ sa željeznim vojničkim
posteljama u kojima posteljama nije pro-
mjenjena najmanje pol godine. U tim „so-
bama“ koje u isto vrijeme upotrebljavaju
arnautski gosti za spavanje, jelo i closet,
pod je često probušeno, tako da možete
uvijek vidjeti u donji sprat, ako vas in-
teresira što se dolje radi. Prozori su oblo-
ženi masnim paprom, a osobito odlični
gosti dobiju sobu s nekoliko polupanih
stakala. „Hotel“ pripada jednom A nautinu,
koji je u isto vrijeme hotelier, advokat i
predsjednik dračkog visokog sudišta. Prem-
da obnaša tolke visoke časti, njegova in-
telligencija nije veća od one kakovog našeg
konjušara. Umiva se samo na svaki svoj
rodjendan i inače izgleda posve pristojno
recimo — kao sicilijanski razbojnik. Nje-
gova dva brata su suvlasnici hotela i ko-
nobarari. To su jednom riječi — pravi gen-
tlemani. Ako kažem za njih, da mienjaju
načela, kao i košulja, onda sam odista
pohvalio konzekventnost njihovih načela.
Nose košulje razgaljene, bez kragen a iz
cipela im vire prsti i zaudara nekim čud-
nim mirisom, kao i štale. Možete si mi-
sliti, kako je lijepo i ugodno biti podvoren
od ovakovog kelnera. Već tri nedjelje tra-
žim čisti ubrus, ali uzalud. Juče su mi
konačno pribavili mjesto ubrusa ručnik,
koga kelner donose zajedno s jelom na
stol i redovito si u njega obriše ruke, a
katkada i znoj s čela. „Menu“ se sastoji
redovito od kojeg mesa, riže i makarona,
a katkada — na svetak — dobijete i ko-
mad žilavog kokošjeg mesa. Pošto ovdje
nema ni masla ni maslaca, to se maka-
roni začinjavaju nekim smrdljivim salom.
Zaželjeti nekome u Draču, „dobar apetit“
— zvuči kao ironija. Ovdje je jelo naj-
gusnija stvar i čovjek s užasom pomišlja
na ručak.

„Konobarari“ gledaju goste popreko,
a kad im se neko osobito sviđa, onda
mu izkazuje tu čast, da sjednu za njegov
stol i puše duhan piju vino — naravno
koje gost plaća. Sva jela za ručak donesu
vam na jednom prljavom tanjuru. Uz to
dobijete i nož, koji izgleda kao handžar
i s kojim su već možda odsjekli nekome
glavu. Vilica i žlica ne poznaju Arnauti.
Pije se iz flaše, osobito odličnih gostima
dadu čašu od piva, koja nema ručice. To
je jedina čaša u čitavom hotelu. U Draču
je voda zaražena bacilima malarije, za to
antialkoholisti ne mogu ovdje živjeti. Pije
se grčko vino, koje je na sreću vrlo jefti-
no i crna kava. Flaša mineralne vode stoji
čitav imetak, a pivo može jedino albans-
ki knez i to toplo, jer leda nema u
Draču. Za sobu plaćate 10 franaka i uz

si morate sam čistiti cipele i to pokriva-
čem od postelje, jer čerke ne možete do-
biti. Dopisnik nadalje javlja, da će se ovih
dana otvoriti prvi evropski hotel u Draču,
gdje će se moći dobiti govedine, juhe i
krumpira.

Albanija je odista — kako je rekao
neki diplomat — element reda i kulture
na Balkanu!

Hod i čovječji karakter. Mnogi
američki učenjaci bave se ispitivanjem
ljudskog hoda i tvrde, da se po tome
može poznati karakter svakog čovjeka.
Svaki ljudski tip ima svoj odredjen način
hoda, i ako poznamo glavne tipove, lako
ćemo moći odrediti i oznake tipova, koji
odstupaju od glavnih. Lakomisljeni i povr-
šan čovjek ima normalan korak, ali ne-
razmjernan prema veličini samog tijela. Pe-
danti prave sične korake, a takve iste i
neodlučni. Čovjek, koji je svjestan svoga
cilja, stupa čvrsto. Jogunica se poznaje
po tome, što stupa i dere ivice na pod-
peticama. Lako zanjihan hod, s lakim po-
vijanjem glave na stranu, jeste odlika ljudi
uvidjavnih, tolerantnih, ljubaznih i poštenih.
Isti hod, samo sa nepokretnim ramenima,
i unapred pognutom glavom, pokazuje
radljivog i nesavilljivog čovjeka I neumor-
ran, štedljiv čovjek ne njiše se pri hodu.
On još podskakuje malo pri hodu, dok
ljudi, koji su uvijek zaposleni, ali opet
ništa ne dovrše, tako isto podskakuju, ali
uz to prave još mnoge nepotrebne korake.

Sa hodom u tješnoj vezi stoje po-
kreti ruku. U koliko veći luk pri hodu
čine ruke, u toliko je sam hod nesigur-
niji. Mlatanje rukama k unutrašnjosti jeste
znak rdjavog karaktera, a izbacivanje nji-
no je znak ženskih sklonosti. Uobče čov-
jek, koji mnogo mlati rukama, nije čvrst
karakter. Kad je pri hodu pjesnica sti-
snuta, možemo zaključiti, da je taj čovjek
obuzet nekom idejom Sanjalice idu obi-
čno uza same kuće, vedre prirode traže
gungulu, dok drski i smjeli ljudi najradije
idu ivicom trotoara.

Životinski instinkt. Lijep primjer
instinkta spominje halski anatom Paul
Eisler. Jednoga dana ugleda on, kako na
otvoreni prozor njegove radne sobe u ana-
tomskom institutu u prizemlju doletje jedno
lastavče još slabo proletjelo. Pošto se je
malo dozvalo od svoje lake obmame, sta-
de na široki obrub, što se lako nagi-
njao nadvor, nekoliko vremena nepomično,
ali plašljivo. vičući. „Obadvije stare lasta-
vice, koje su prije ispred prozora tamo-
amo lijetale i glasno ciakale, bijahu me
ugledale, pa utekle na rub jedne dvokatne
kuće. Živo odgovarajući na vrisku mlado-
ga ptića. Ja se sakrijem za zastor, pa
stanem gledati kroz jednu logu, šta će
dalje. Domalo poče mlado ptiče nesigur-
nim koracima i raširenih krila teturati
prema rubu prozora. Stari viču neprestano,
ali ne će da dolete. Došavši baš do kraja,
natkući se mlado nespretno naprijed i ja
mišljah, ako ne priskočim, da će sigurno
pasti na zemlju. U taj čas kriknuše oba-
dvije stare lastavice i strelovitom se br-
zinom spustiše u luku s krova s desna i
lijeva ptiću, podmetnuše svaka po jedno
krilo pod njegovu i odnesoše ga u jedna-
kom neprekinutom lijetu na krov one kuće.
Ona točnost, kojom su zajedno poduhva-
tili krila ptičeta, bila je još zudnija, što
je čitavo ono gibanje s krova i na krov
izvedeno jednim jednim sklizom bez ije-
dnoga udara krilima. (Unsere Welt, Go-
desberg 2. H. Febr. 1914.)

KNJIŽEVNOST I PROSVJETA.

Vihor, list za nacionalističku kulturu,
Izašao je br. 3 ovog nacionalističkog lista
sa slijedećim sadržajem: *Vasa Stajić*: Juna-
štvo. — *Aleksa Šantić*: Orač. — *Miloš Gju-
rić*: Vidovdanska Elika. — *Svetislav Stefa-
nović*: Kletva. — *Vladimir Čerina*: Motor
Hrvatske. — Naši zapisi. — Književna kro-
nika: Zvonko Milković, od B. Hlavatya, A-
dam Kostelić, — od A. Barca, Henry Bar-
by, — od A. S. — Pojedini broj stoji samo
30 filira. Najtoplije preporučujemo ovaj sim-
patički list za nacionalističku kulturu.

„Književne Novosti“. Izašao je br.
11. ovog beletrističkog časopisa s ovim
sadržajem:

Aleksa Šantić (Mostar): Seoske idile:
Zvezde, Leptir, Leto. — *Ljubo Wiesner*
(Zagreb): Na jezeru, Paviljon. — *Rikard*
Katalinić Jeretov (Opatija): Kiša. — *J. R.*
(Obrež): Vihor, Vjetrovi pjevaju. — *Mitro-
vić Isaije* (Staro selo): Bezimeni. — *Milo*
Mistra (Zagreb): Sin. — *Rikard Nikolić* (Za-
dar): Na sajmu. — *Ivan Krnic* (Delnice):
Okajanje, roman. — *H. de Balzac*: Pukov-
nik Chabert. — *Listak*: Cvjetanje lirike (M.

M.). — Ocjene: *Ilija Despot* „Na ugaru“
(M. M.), *Janko Polić Kamov* „Časkanje“
(M. M.), *Melkus* „Djevojka s lilijanom“ (Ga-
talovački). — Beogradsko pismo: *Viktorija*
K. Hamsuna, *Kamerizički koncerat*, *Bre-
galnica* od *A. Barbja*, *Kocnerat profesora*,
Bojičeve Pesme. Umjetnost: *Iva Simonović*,
Vera Bojničić. E. Rechnitzer. Izložba pla-
kata. — Kazalište: Repertoar u Zagrebu, u
Beogradu od 23. III.—29. III. — Bilješke:
Matošev fond.

Pretpata na godinu K 12. Pojedini
broj 30 filira. Naručbe prima knjižara G.
Trbojević Rijeka.

Pravo oružje

protiv svih neprija-
telja voćnjaka i vi-
nograda jesu novo
konstruirani zako-
nom zaštićeni i na-
gradjeni

**Vinogradarske (Peronospora)
Štrcaljke (System Jessering)**
dvostruko djelujući lozovni sumpornik
„Exakt“, vrlo fina zraka, nik. popravka.
3 godne garancije
Jeftino, Praktično, Štedljivo.
Tražite gratis prospekt o sveukupnim
prinovima nosiljкам itd. Stotine pisama
priznanja. Preko 30.000 komada u porabi.
Josef Jessernig, Stockerau kod Beča.
Traži se rasprodavač.

VELIKA ZLATARIJA
Gi. PLANČIĆ
Vis-STARIGRAD=Velaluka
ŠIBENIK.

Mjesto kućanice

traži inteligentna mladja udova vješta, mar-
ljiva te štedljiva u svakom pogledu kućan-
stva, k starijem dobro situirauom gosp. Cj.
ponude pod „Udova Inženjera“ Poste-
restante, Šibenik.

Steckenpferd - Bay-Rum

od Bergmann & Co., Tetschen na Labl

Preotac svih vrsti Bay-Ruma, sprječava pr-
hute, preuranjenu sijednost i opadanje
kose, ojačava živce i vlasi; vanredno i
iskušano sredstvo kod masaže nakon na-
pornog hodanja i u slučajevima reuma-
tizma.

Na tisuće priznanja.

Kod kupovanja treba paziti izričito na
oznaku „STECKENPFERD“.

Boce po K 2 1 4 dobivaju se u svim lje-
jekarnama, drogerijama, parfumerijama i u
brijačkim salonima.

40-50 kruna sedmično

može da zasluži svaki čovjek bez ikakvog
kapitala i bez gubitka u svom zvanju.

Pobliže baviesti daje badava

Ignaz Althammer

Könighof a/d Elbe 616.

ENCIKLOPEDISTA

RETTA

Šibenik, 12. i 13. travnja t. g.

Kazalište Mazzoleni.

OBJAVA!

Dajemo na znanje p. n. obćinstvu da smo otvorili

PRODAJU VAPNA

uz slijedeće cijene:

100 kg. živoga vapna K 2.60

100 „ gašenoga „ K 2.--

(Franko Tvornica Crnica - Šibenik).

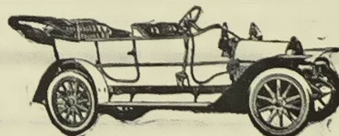
Naručbe upućuju se na adresu:

BOTTIGELLI i ROSSI -- ŠIBENIK.

Sa veleštovanjem

Peć za proizvodjanje vapna u Šibeniku.

AUTO- GARAGE

Najam automobila

Javljam p. n. obćinstvu da sam otvorio
autogarage i najam automobila

novih, vrlo elegantnih za 4 i 5 osoba.

Cijene veoma umjerene.

Telefon br. 61.

Niko Rossi.

Rietka prigoda!

Radi ogromne zalihe, uz snižene cijene od 25⁰/₁₀, može svaki nabaviti gotovih odijela i kabana najnovijeg kroja

Postola za gospodu; šešira svakovrstnih za gospodu samo kod trgovca

PIO TERZANOVIĆ - ŠIBENIK.

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice

„DALMATIA“

uzdržava od 1. listopada 1913. sljedeće glavne pruge:

Trst—Metković A (poštanska)
Polazak iz Trsta ponedjeljak u 5 sati poslije podne
povratak svake subote u 6.30 sati prije podne.

Trst—Metković B (poštanska)
Polazak iz Trsta u subotu u 5 sati poslije podne
povratak svakog utorka u 6.30 sati prije podne.

Trst—Metković C (poštanska)
Polazak iz Trsta u srijedu u 5 sati poslije podne
povratak u četvrtak u 6.30 sati prije podne.

Trst—Korčula (poštanska)
Polazak iz Trsta u srijedu u 5 sati poslije podne
povratak u ponedjeljak u 6.30 sati prije podne.

Trst—Šibenik (poštanska)
Polazak iz Trsta u petak u 5 sati poslije podne
povratak u četvrtak u 6 sati prije podne.

Trst—Makarska (trgovačka)
Polazak iz Trsta u utorak u 6 sati poslije podne
povratak u nedjelju u 1.15 poslije podne.

Trst—Vis (trgovačka)
Polazak iz Trsta u subotu u 7 sati poslije podne
povratak svaki četvrtak u 7.15 poslije podne.

„HERCEG-BOSNA“

ZEMALJSKI OSJEGURAVAJUĆI ZAVOD ZA BOSNU I HERCEGOVINU,
Ravnateljstvo za Dalmaciju i Istru **SPLIT**, Marmontov trg. Telefon br. 149

Središnjica
SARAJEVO

Dion. glavnica
K 4,000.000

Podružnice:
Osijek, Zagreb,
Rieka, Beograd.

Zavod preuzima osiguranja; a) proti požaru, (makar ga i grom prouzročio na zgrade, tvornice, strojeve, gospodarske i obrtne zalihe, robu, pokretnine, stoku itd. b) proti štetama od tuče uz naknadu potpune štete; c) proti nezgodama za pojedinačno, kolektivno (skupno), odgovorno osiguranje itd., kao i proti nezgodama djece; d) protiv provalne krađe; e) proti razbijanju stakala; f) proti štetama od prevoza robe vodom, kopnom i željeznicama; g) na ljudski život i to: osiguranja za slučaj smrti, mješovita odnosno osiguranja za slučaj doživljaja i smrti, osiguranja miraza, životnih renta, udovnina i uzgojnina.

Premije osiguranja računaju se posve nisko, štete se isplaćuju brzo i kulturno! Zastupstva u svim gradovima i većim mjestima primaju ponude za sve vrste osiguranja.

Jedino jugoslavensko dioničko poduzeće za osiguranje.

Ravnateljstvo u Splitu daje na zahtjev rado sve upute.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

jedini je domaći osiguravajući zavod. ∴ Utemeljena g. 1884.

CENTRALA: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Maravske i Preradovićeve ulice.

PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osijek, Rieka, Sarajevo, Ljubljana i Novisad.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I., II. kat

Telefon 25-94

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete sljedeće vrste osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti.
2. Osiguranja miraza.
3. Osiguranja životnih renta.

II. Protiv šteta od požara:

1. OSIGURANJA ZGRADA (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica industrijalnih poduzeća).
2. OSIGURANJA POKRETNINA (pokuštvu, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga itd.).
3. OSIGURANJA POLJSKIH PLODINA (žita, sijena itd.).

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zamodska imovina u svim poslovnim granama iznosi . . . . . K 3,013.332.66
Prihod premija s pristojbama . . . . . K 1,486.297.56
Isplaćene oštete od postanka zavoda . . . . . K 5,624.162.96

Sposobni posrednici i akviziteri primaju se uz povoljne uvjete.

Zastupstvo za Šibenik i okolicu
VLADIMIR KULIĆ - ŠIBENIK

DUŽNICI, ŠALJITE PREDPLATU

Naslov za brzoplate: „JADRANSKA“.

CENTRALA U TRSTU

Via della Cassa di Risparmio 5
(Vlastita kuća)

PODRUŽNICE: Dubrovnik - Kotor -
Ljubljana - Metković - Opatija -
Šibenik - Spljet - Zadar.

Kuponi založnica Zemljišno veregorskog zavoda Kraljevine Dalmacije plativi 1/11. kao i uvučene založnice u-novčuju se kod JADRANSKE BANKE u Trstu i svih njezinih podružnica.
Dionička glavnica K 8,000.000.

JADRANSKA BANKA
PODRUŽNICA ŠIBENIK
Pričuće K 700.000.

Uložne knjižice - Pohrana i administracija vrijednosnih papira. - Kupoprodaja tuzemnih i inozemnih vrijednosnih papira, te devisa i valuta. - Osiguravanje efekata proti gubitku na tečaju pri vučenju. - Žiro računi i tekući računi. - Unovčivanje mjenica, dokumenata, odrezaka i izvučenih vrijednosnih papira. - Kreditna pisma čekovi, vagla, naputnice. - Predumovi i zajmovi na vrijednosne papire, dionice srećke, robu (Warrants), brodove i t. d. Gradjevne vjeresije.

Pretinci (Safes) za čuvanje vrijednota u čeličnoj sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u kojim se pretincima može držati svakovrsne vrijednosti.

Kupujte!

ništa drugo! proti

Kašalj

nahladu, hunjavicu, katar i grčevitom kašlju do li

Kaiserove prsne karamele sa znakom „Tri jele“

koji su ugodna teka.

6100 vjerodostojno popraćene svjedočbe liječnika i privatnika jamčaju sječan uspješ.

Jedan otiot 20 i 40 filira.

Jedna kutija 60 filira.

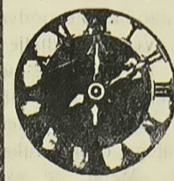
Naručuje se kod:

CARLO RUGGERI, cent. drogerija i VINKO VUČIĆ, drogerija u Šibeniku kao i u svim ljekarnama

22-90

Prva slavenska tvornica ura za tornjeve

FRANJO MORAVUS, Brno
(Moravska) Nova ulica br. 25.

tvori i razšilje

Ure za crkvene zvonike, dvorce, škole, tvornice i viećnice, samo u izvrstnoj izradbi vrlo jeftino.

ČUVENE NADZORNE URE.

Cienici šalju se na zahtjev badava.

Najviše odlikovanje za izvrstne proizvode.

IZVOZ.

NAJVEĆA DALMAT. ZLATARIJA
ANT. RADIĆ
SPLJET
Ilustrovane cijenike šalje badava

HRVATSKA TISKARA (D.R KRSTELJ I DRUG ŠIBENIK - DALMACIJA

Veliko skladište svih vrsti tiskanica za župske i obćinske urede.

Izradjuje sve vrsti posjetnica, poziva za zabave i koncerte, jestvenike, diplome, cienike, protokole, brošure, itd. itd.

Svi poslovi izvršuju se najvećom preciznošću i vrlo brzo.

Vlastita knjigovežnica obskrbljena svim potrebnim i najmodernijim strojevima kao i onim za rezanje, perforiranje, pozlaćivanje itd. Uvezuje sve crkvene knjige, Missale, protokole, brošure, te sve radnje u knjigovežku struku zasjecajuće.